

Thukydid

Bogen

Thucydides: Geschichte des peloponnesischen Krieges. Breitkopf, 1760. 1148 sider.

Skolens beholdning af **antikke klassiske værker** er overvældende. Det skyldes selvfølgelig ikke mindst, at netop de antikke forfattere var nogle af de første til at sætte ord på livets store spørgsmål – og gøre det på en måde, hvor ikke ret mange senere har kunnet gøre dem kunsten efter.

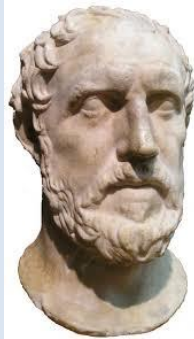
Et af disse værker er **Thukydids** beretning om **Den Peloponnesiske Krig**, som skolen har stående i flere forskellige udgaver. Det her beskrevne eksemplar er det ældste og stammer fra 1760, hvor det blev udgivet af en teolog ved navn **Johan David Heilmann (1727-1764)**. Han underviste ved universitetet i Göttingen i Tyskland, og et godt gæt er, at bogen er blevet indlemmet i biblioteket af skolens rektor fra 1778 til 1785 **Adolf Heinrich Strodtmann**, der selv var uddannet i Göttingen.

Bogen er **et af de berømteste historiske værker overhovedet**. Emnet er den krig, der rasede mellem en række græske bystater, først og fremmest Athen og Sparta, mellem 431 f.Kr. og 401 f.Kr..

Vigtigt er også, at den måde, emnet er grebet an på, er det første eksempel på anvendelse af en rationel og kritisk reflekterende metode. Dels undlader forfatteren så vidt muligt at skele til anekdoter, formodninger, overnaturlige forklaringer, etc. Dels foretager han en nøje afvejning af pålideligheden af de kilder, hans fremstilling bygger på.

Bogen når "kun" frem til året 411 f.Kr. Men allerede kort efter forfatterens død var værket så berømt, at andre påtog sig at videreføre det, bl.a. forfatteren **Xenophon (425-354 f.Kr.)** i bogen **Hellenika**, som skolen ligeledes har stående i flere udgaver.

Forfatteren

Thukydid (ca. 460-400 f.Kr.) var en af bystaten Athens rigeste borgere. Hans rigdom omfattede flere godser samt intet mindre end en guldmine i **den athenske koloni Amfipolis** i den nordlige provins Thessalonien. I 424 f.Kr. truede denne koloni med at blive erobret af Sparta, og noget måtte der gøres. I den situation blev **Thukydid** valgt til såkaldt strateg, d.v.s. en af Athens hærførere. Opgaven lød på at generobre Amfipolis.

Forsøget mislykkedes. Amfipolis stod ikke til at redde, og ansvaret blev entydigt lagt på **Thukydids** skuldre. Han blev anklaget for **landsforræderi** og derefter **landsforvist**. Han slog sig nu ned på sit gods i Thrakien, hvor han skrev værket om den Peloponnesiske Krig. Først ved den generelle amnesti efter Athens nederlag i 404 f.Kr. vendte han tilbage til sin fødeby, hvor han døde få år senere.

Thukydid så det som sin opgave at analysere krigens gang og dens årsager. Det skete dels ved at beskrive, hvordan de begivenheder, han omtaler, rent faktisk forløb. Dels ved at **gøre årsagerne gennemskuelige** både for sig selv, sine samtidige og sine efterkommere. Dels ved at lade nogle af de ledende aktører holde fiktive taler, så læseren derigennem kunne leve sig ind i, hvordan situationen helt konkret var. Og dels ved indirekte at stille læseren overfor spørgsmålet: Hvad ville **du** have gjort, om det havde været **dig**, der stod midt i kaos og anarki, hvor tingene var ved at løbe ud af kontrol og udarte i sanseløs vold?

Baggrunden

Som fag betragtet blev historie "opfundet" for 2500 år siden af **Thukydid**. Som den første nogensinde prøvede han at **analysere fænomenet magt og dets væsen**. Hans synspunkt var, at årsagerne til magtens udøvelse og de konsekvenser, dette påfører almindelige mennesker, hverken skal findes i "skæbnen", "de græske guder" eller "fikse ideer", men udelukkende i helt konkrete omstændigheder omkring helt konkrete menneskers adfærd.

I virkeligheden var dette et udtryk for **et grundlæggende valg** – eller rettere: fravalg. Nemlig at afvise, at når noget sker, skyldes det Guds vilje, djævlø, forudbestemte mystiske kræfter eller slet og ret tilfældigheder. Op gennem historien har folk levet – og måske levet godt? – i den tro, at verdens gang skyldes store herskeres visioner eller religiøse eller ideologiske grundforestillinger – tænk bare på nazismen og kommunismen i det 20. århundrede eller religiøs fundamentalisme i det 21. århundrede. I bogen her tages udgangspunktet et andet sted, nemlig i, hvad der **rent faktisk foregik** – og i en analyse af alternativerne: Kunne det være gået anderledes?

Faktisk mindede **Thukydids** metode ikke så lidt om den lægevidenskab, der også udvikledes på hans tid. Her fandt man ud af, at sygdom som sådan ikke skyldes noget mystisk eller okkult, der kan kureres ved håndspåleggelse eller andre narrestreger, men derimod ved en kølig og redelig dokumentation af sygdommens **konkrete forekomster og forløb**. Først herigennem kan man gøre sig håb om at forstå, hvad det er der sker, når afgørende beslutninger skal tages i kritiske situationer. Med andre ord: Ved indsigt og omtanke.